

Poutník

4

OBČASNÍK BRNĚNSKÝCH

UNITÁŘŮ

Poutník

④

OBČASNÍK BRNĚNSKÝCH

UNITÁŘŮ

O B S A H .

Sedmerou bravou duhy je láska	1
Afirmační meditace Rev. Alexandra	2
Novoroční 1995 - Bohumil Houser	3
Smlouva a láska - J. Plotěná	4
Unitářství na Moravě - M. Mikota	9
Cesta do oblak - Bohumil Houser /vzpomínka na Jáchymov/	13
Symphony phantastique - B. Houser	15
Essex Street Chapel - M. Mikota	21
Výročí "ztraceného památníku" na upělení Michaela Serveta v Ženěvě	24 26
Recenze, která nás potěšila Buddhistický časopis, vcházející v Anglii, hodnotí knížku zenových básní B. Housera ŽIVOT V OKAMŽIKU	
Zemřel Béla Bartók, prezident maďarských unitářů	28

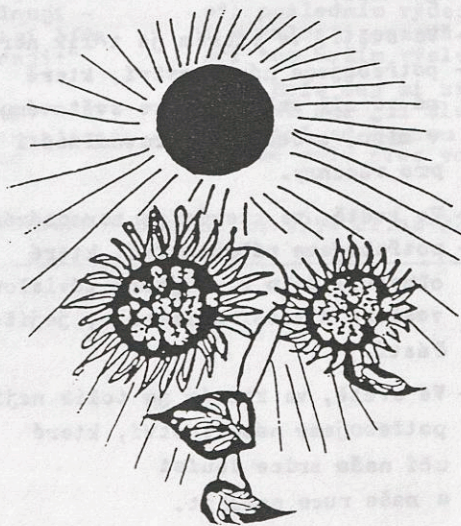
Šest barev duhy poutník v očích má
a sedmou stále hledá.

Jen upřímná pouť ke Světlu
mu k šesti sedmou přidá.

Závoj mámení když dodoutnal,
ze Zdroje Pravdy srdce pije,

ten poutník, který Cestou nezklamal,
sedmerou barvou lásky žije.

J. P.

MEDITACE - AFFIRMACE

/Affirmační meditace/

D = duchovní

V = všichni

D - Ve světě, ve kterém je tolik nenávisti a násilí,

V - potřebujeme náboženství, které hlásá vnitřní hodnotu a důstojnost každého člověka

D - Ve světě, ve kterém je tolik brutality a strachu,

V - potřebujeme náboženství, které usiluje o spravedlnost, slušnost a soucítění ve vztazích mezi lidmi.

D - Ve světě, ve kterém je tolik lidí zanedbáváno a zneužíváno,

V - potřebujeme náboženství, které nás vzbudí, abychom přijímali jeden druhého a vzájemně se povzbuzovali v duchovním růstu.

D - Ve světě, ve kterém je tolik dogmatismu a falše,

V - potřebujeme náboženství, které nás vyzývá k upřímnému a zodpovědnému hledání pravdy a smyslu života.

D - Ve světě, ve kterém je tolik útisku a tyranie,

V - potřebujeme náboženství, které zdůrazňuje právo na svědomí a na demokratické jednání.

D - Ve světě, ve kterém je tolik nerovností a svárů,

V - potřebujeme náboženství, které má za cíl směřování ke světavému společenství v míru, svobodě a spravedlnosti pro všechny.

D - Ve světě, ve kterém je zanedbáváno životní prostředí,

V - potřebujeme náboženství, které obhájí úctu k vzájemné závislosti a propojenosti veškeré životní existence, jejíž jsme i my také částí.

D - Ve světě, ve kterém je tolik nejistot a zoufalství,

V - potřebujeme náboženství, které učí naše srdce doufat a naše ruce pomáhat.

/Přeložil M.M.V.94/

Bohumil Houser

NOVOROČNÍ 1995

Kolik hledí mraků modře
mezi černí hrozivou
při západu se zubí bodře
jako čertík na milou.

Sned je to modř mírová
sned v nešich srdcích hoří
vánoční svíce blikavá
v odrazu dětských očí?

Hroživá černá až k horizontu
je svět přebujelý jangem
rozkladná, nežistá mysl v temnu
vedená mafiánským gangem...

Kenóny štěkají v horách Bosny
jinné pak pělí na město Grozny
další pak v noci zcela tiše
přesouvají se na hranice.

Je jen otázkou milý brachu
kdy dirigent zahájí
"concerto grosso"
pozornista zatroubí chorál krachu:
"Albánci vzhůru na Kosovo!"

Itálie je krásná zem
milovali ji Čajkovský i Goethe
dnes obluzena sladkým snem
rozpolcená je na jih a sever.

Silvestr sem - Silvestr tam
cholesterol a půlnoc se objímají
matka příroda přihlíží hrám
mravenců lidských na vojěky.

Láska a nenávist se střídá
žlázv se plní a vpravzdňují -
"Je přece Silvestr a není bída
naplňte poháry až ke krají!"

Sned radost z rozkladu
rozpadu státu mají ještě
všichni bojovní fundamentalisté
i čínští Maovi komunisté

Čínské sfinga proctá zvolna
rakety nad Tibetem vystupují
z mraku

Himalaje mlčí klidem:
"Připrevil si svět sám karmu!"

Mohamedáni jsou druhá síla
kampak na ně pana Wojtyla
uznávají i pravdy v Kristu
jsou domovem fundamentalistů.

Třetí silou jsou křesťané
i zde ovšem vládnou "Kníže země"
a jako moderní pohané
kupují lidské duše levně.

Venku šíří střelba zloby
v samotě své zírám v děl
v mlčení bez osoby
nacházím svůj tichý ráj.

Svět již čeká konjunkturu
ta se týká smrti jen
andělé nebeských kůrů
vylévají číše ven.

Vy proroci Izraele
na pomoc vás volám sám
proč dvě války nestačily
třetí musí přijít k nám?

Chamtivost náš brachu milý
je tou silou bez konce
která máte lidské davy
v nenávistné lakomce!

Život mění všechnu žádost
při posledním výdechu
i v žalosti poznáš radost
při tom Božím výslechu.

Pane Bože dej mi sílu
tak jak dal jsi sluhovi
zotročil se láskou k Tobě
kéž mě vede přes vody!

Napsáno v Brně 31.12.1994 21.00-22.00 h

Jarmila Plotěná

SMLOUVA A LÁSKA

Někdy od lidí slyšíme: "Byl to takový duchovní člověk a tolik musel vytrpět". "Jak je to možné?"
To je asi takhle: Jestliže se člověk začne zajímat o duchovní věci, je to jako hra s ohněm. U většiny lidí takový zájem začne vlastně jakýmsi druhem hry. Myslí si sami, že konají věc vážně a zatím z hlediska věčnosti je to dětské hraní. Ale to dokonce ani příliš nevádí. Každopádně je to lepší než úplně povrchní světský život. Takového jenom světsky žijícího pozemšťana čeká v nejlepším případě zase jenom "pozemská smrt". Umře a jeho vtělení nesplní pro tentokrát svůj účel - úkol spojit se vědomně s Věčností, přejít z tohoto časného života do života věčného. Kolo zrození se točí dál. Nestane se tedy tak mnoho, miliony bytostí už tak odešlo. Jen z d á n l i v ě se nic nestane, ve skutečnosti je to úplný bankrot takhle promarnit lidský život. Nic nám není útěchou analogie z přírody, že miliony jiker přijde na zmar a jen z některých se stane ryba... Lépe je na tom člověk, který se začal o duchovní věci alespoň zajímat. Takový má totiž naději, že se chytí do té nejlepší síť, která jediné není vězením, ale skutečnou svobodou. Jestliže bude brát svou duchovní hru vážně, alespoň tak jak berou své hry malé děti, má dokonce naději, že si udělá, byť i proti své vůli "smlouvu s Hospodinem". Přesně takovou, jakou uzavírali starozákonní proroci. Jen s tím rozdílem, že tito titáni tak činili zcela vědomě.

Čím vědomější taková smlouva je, tím lépe a dokonce dá se říct snáze pro pozdější stupně Cesty. Tím že si hrál a svévolně /to jest za použití své vůle/

o nic neusiloval, podobá se člověk tomu biblickému dítěti, které má království boží blízko.

Splnil tím také jistě důležitou podmínku k uzavření smlouvy. Taková smlouva s Hospodinem není totiž záležitostí milosti boží, tak jak bývá běžně a často chápána. Není výsledkem nějaké slepě a nevyzpytatelně působící vůle boží, která jednomu milost nadělí a jinému ji za stejných podmínek odepře. Taková vůle boží neexistuje, v tomto ani v jiných případech. /To si jen lidé zosobnili Boha do podoby světských vládců, jejichž vlastností byla nevyzpytatelnost a vrtošivost, vůle/, přesně jak napsal řecký mudrc Zenón: "Kdyby ovce a kozy si měly představit boha, měl by jejich podobu". /
Jak si představuje milost? To "člověk splnil podmínky", aby se mohla dostavit. Ovšem ke splnění jakýchkoli podmínek či vůbec k vykonání čehokoli dobrého nebo zlého musel člověk dostat sílu a všechny prostředky a stát se lidskou bytostí. Tedy zde existuje přece jenom milost, ale biblicky chápáné: "nechává slunci svému svítit na dobré i zlé"... "Slunce ti svítí, tvá je věc co v jeho záři provedeš, člověče." (Stejně svítí i na činy zločince).

Jsou však ti, kteří nedovedou konat nic zlého, už jen proto, že jsou v přítomnosti Slunce, takoví jsou světcí a mudrci. Správně fungující, neotupělé lidské svědomí říká člověku j e n t o, že toho či onoho se dopustil a nebyla mu hanba v záři Slunce. Vyčítá mu tedy j e n t o, že zarmoutil toho, kdo mu dává možnost konat jakékoliv činy: (nevyčítá tedy správně znějící hlas nepokaženého svědomí

čin sám, dokonce ani zločin spáchaný na člověku pro člověka samého jako pro osobu, ale pro Světlo boží v něm.)

Člověk si tedy hraje s duchovními zájmy, a může se mu při tom stát, že nevědomě splní podmínky k uzavření smlouvy s Hospodinem. Jednou takovou podmínkou je dobrá vůle a touha po Věčnosti nebo touha po poznání pravdy, /i když z počátku málo dokonalá a skoro sobecká/. Za takových a podobných okolností /u každého jiných/, začne "Bůh brát člověka vážně" a tím je smlouva podepsána. Na rozdíl od světských paktů nepotřebuje ratifikaci a také ihned nabývá platnosti.

Smluvní strana - na straně Věčnosti - si začne intenzivně člověka k Sobě přitahovat a ten jde buď poslušně ve smyslu smlouvy "po dobrém", nebo se jeho život nějak začne utvářet, že musí směřovat k Věčnosti i proti svému malému jáství /které se bojí, nebo je nerozhodné nebo sebe lituje.../ A tak se často stává, že takový duchovní člověk trpí, aniž ví sám proč a jeho okolí je tím poděšeno. Pomalu, ale jasně poznává jak "strašná je smlouva s Hospodinem", totiž jak je z á v a z n á a opravdová. Nedostane ji člověk podepsánu na pergamentu, ale na své kůži a na svém životě. Ono se totiž takovému žáku ukazuje, že "jeho" život ani "jeho" kůže nejsou jeho, ale boží.

Pomalu ale jasně takový člověk poznává, jak "šťastná je smlouva s Hospodinem". Protože může být šťastnější než nechat samotného Tvůrce hospodařit místo lidské nedokonalosti a jaké nebezpečí z toho může vzniknout? Jistě žádné, snad jen ztráta starostí, závislostí všeho druhu, na všem co je iluzí.

Protože věříme v karmu, je nám samo zřejmé, že lidský život nedělá bolestivým Moudrost boží, dokonce beze všeho ostatního ani v případě, kdy určitou splněnou podmínkou /uzavřel člověk smlouvu s Hospodinem/ přiblížil se člověk k Cestě k Bohu. Věříme, že zde působí karma /nám málo pochopitelná hra lásky, kdy všechno má být splaceno v časnosti, abychom mohli přejít do Věčnosti. Vidíme tu alespoň, jak všechny loutky musí nejprve odehrát své role, než je vezme do dlaně jejich Tvůrce, než se zavře divadlo/.

Můžeme se divit tomu, že člověku, který uzavřel smlouvu s Hospodinem je dovoleno platit rychleji a většími částkami?? Nebo že je veden k tomu, aby dával na oltář větší oběti? Vždyť každá Cesta začíná nějakou obětí a všechno projevené, celý tento vesmír vznikl z OBĚTI Neprojeveného a člověk jdoucí k Věčnosti tam nebude vůbec zažívat nečinné blaho, netvůrčí odpočinek, ale bude spolutvůrcem Vesmírné Oběti. I lidský rozum pochopí a přijme, že takový poutník musí být připravován k oběti v malém, tu ve světě, aby byl schopen té největší Oběti obětí, ze které povstal vesmír. ...A tak často slýcháme, "takový je to duchovní člověk a tak musí trpět." A není to ani tím, že by jeho duchovní snaha nebyla opravdová, ani tajnými hříchy, ani nemilostí boží. To jen ta dokonalejší část člověka splnila podmínky smlouvy s Věčností a ostatní člověk ještě nedosahoval té výše. Pak splácí karmu jak dluhy před odjezdem na dalekou cestu a učí se oběti v malém a obyčejném, aby mu mohla být svěřena Oběť jako spolutvůrci Vesmíru. Je taven a žárem se rozšiřuje jeho vědomí na vědomí širší a jde stále dál až na Vědomí Kosmické. Toto Kosmické Vědomí je

zároveň vědomím kosmické Oběti.

Mohla by se naskytnout otázka, co že "vlastně si Kosmické Vědomí uvědomuje?" Samozřejmě všechno, vznikání a zenikání bytostí a světů, vyvěrání toho, co se stá-
le mění a něčím stává, od Toho co věčně je s t, ...při čemž všechna ta slova nejsou důležitá a představují jen přirovnání. Jen jediný sled hlásek dává smysl těžký pro rozum a snadný pro srdce, že totiž Kosmické Vědomí si uvědomuje, tvoří a žije láskou a obětí a to je agaphé - láska a radostná oběť.

Cím to, že světské oběti jsou tolik bolestivé a oběť absolutní - kosmická tak radostná? To je tím, že Otec Světel, Ten, skrze Něhož se žije, tvoří radostnou oběť /Agaphé je sám princip Jeho Tvoření./ To je také tím, že na počátku Cesty smlouvy s Hospodinem existují dvě smluvní strany - Věčnost a lidství, kdežto při z a - v r š e n í s m l o u v y se jedna smluvní strana stává druhou ve prospěch Věčnosti.

To jest ona mystická Světba, setkání Šivy se Šakti, zánik ega a stav, o němž říkali světci "nežiju už já, žije ve mně On".

Zaniká smluvní strana, která trpí a proto velcí Mistři shodně říkají ve všech dobách a na všech místech /nejčastěji však Mistři Zenu/, že existuje stav, ve kterém je sice utrpení, ale není ten, kdo by trpěl /čili je jen s v ě d e k.

MILOŠ MIKOTA

UNITÁŘSTVÍ

NA MORAVĚ

O tom, že unitářství na Moravě je nerozlučně spjato s osobností Dr. Norberta Fabiána Čapka, svědčí vzpomínka naší sestry Drahomíry Balcárkové.

Osmdesátiletá sestra Balcárková patří k těm nejstarším našim členům, kteří bratra Čapka osobně znali. Svou vzpomínku na br. Čapka napsala na mou žádost pro Dr. W. Schulze, tehdy prezidenta americké unitářské univerzalistické asociace.

Uvádím její procítěnou vzpomínku poněkud zestručněnou.

Drahomíra Balcárková:

ZAČÁTKY UNITÁŘSTVÍ V BRNĚ

byly těžké, obtížné, ale radostné. První kontakty mých rodičů s Dr. Čapkem nastaly kolem roku 1925, když mi bylo 11 let. První schůzky se proto konaly v našem domě v Králově Poli. Později jsme pro velkou shromáždění pronajímali různé sály, ale pracovní schůze výboru se konaly nadále v našem domě, kde br. Čapek přenocoval. V pracovním výboru byli kromě mých rodičů /Huberta Doležala a Magdy Doležalové, která se dožila 98 let/ manželé Ventrubovi, Vaňurovi, Korandovi a br. Vobecký.

Nežli jsme šli spát cvičil s námi br. Čapek relaxaci, později pak i koncentraci a meditaci. Velmi rád měl květiny a pestré barvy a vysvětloval nám jaký mají barvy vliv na naši náladu.

Ve svých promluvách na shromážděních nás nabádal, abychom netoužili po materiálních věcech a povrchních radostech, které nepřinášejí pravé uspokojení, ale pouze utrpení.

Po tom, co náš pokoj se stal příliš malým pro shromáždění, pronajímali jsme sál v blízkém Besedním domě /v Králově Poli/ a později v Besedním domě ve středu Brna. To už jsem byla větší a pamatuji se, že jeho první promluva ve velkém sále Besedního domu byla o věčnosti duše. Tam se také konala naše první "Květinová slavnost".

Pro tuto slavnostní příležitost jsem natrhala květiny v naší zahradě a pomohla jsem sestřám vyzdobit jimi sál. Také účastníci si přinášeli květiny a ty byly ukládány do společné vázy, aby po skončení slavnosti byly rozdány všem přítomným. Dr. Čapek ve své promluvě vysvětlil smysl květinového symbolu harmonické jednoty v rozmanitosti.

Br. Dr. N. F. Čapek byl vynikajícím a neúnavným řečníkem, který dokázal naplnit největší sály v Brně. Je velká škoda, že byl v 71 letech v r. 1941 zatčen gestapem a o rok později umučen v Dachau.

Připojuji krátkou osobní vzpomínku na br. Dr. Č a p k a.

Bylo to někdy v r. 1924 kdy mne rodiče přivedli na ŽOFÍN /na Slovanském ostrově v Praze/, kde se konala shromáždění Svobodného bratrství. Před hlavním programem byla hodina věnovaná Nedělní škole, ve které byly děti od 5 do 14 let rozděleny do "kroužků" /cca 10 vedených Čapkem vyškolenými učiteli/. Než jsme se však rozešli

do těchto kroužků, tak jsme se všichni sešli na podiu a br. Čapek /za asistence br. Rubeše nebo br. Žižky, kteří přidržovali velké plachty s textem/ nás učil své nové písně, které složil speciálně pro děti. Jako na př.:

"My jsme děti jako květy na poli" /69/

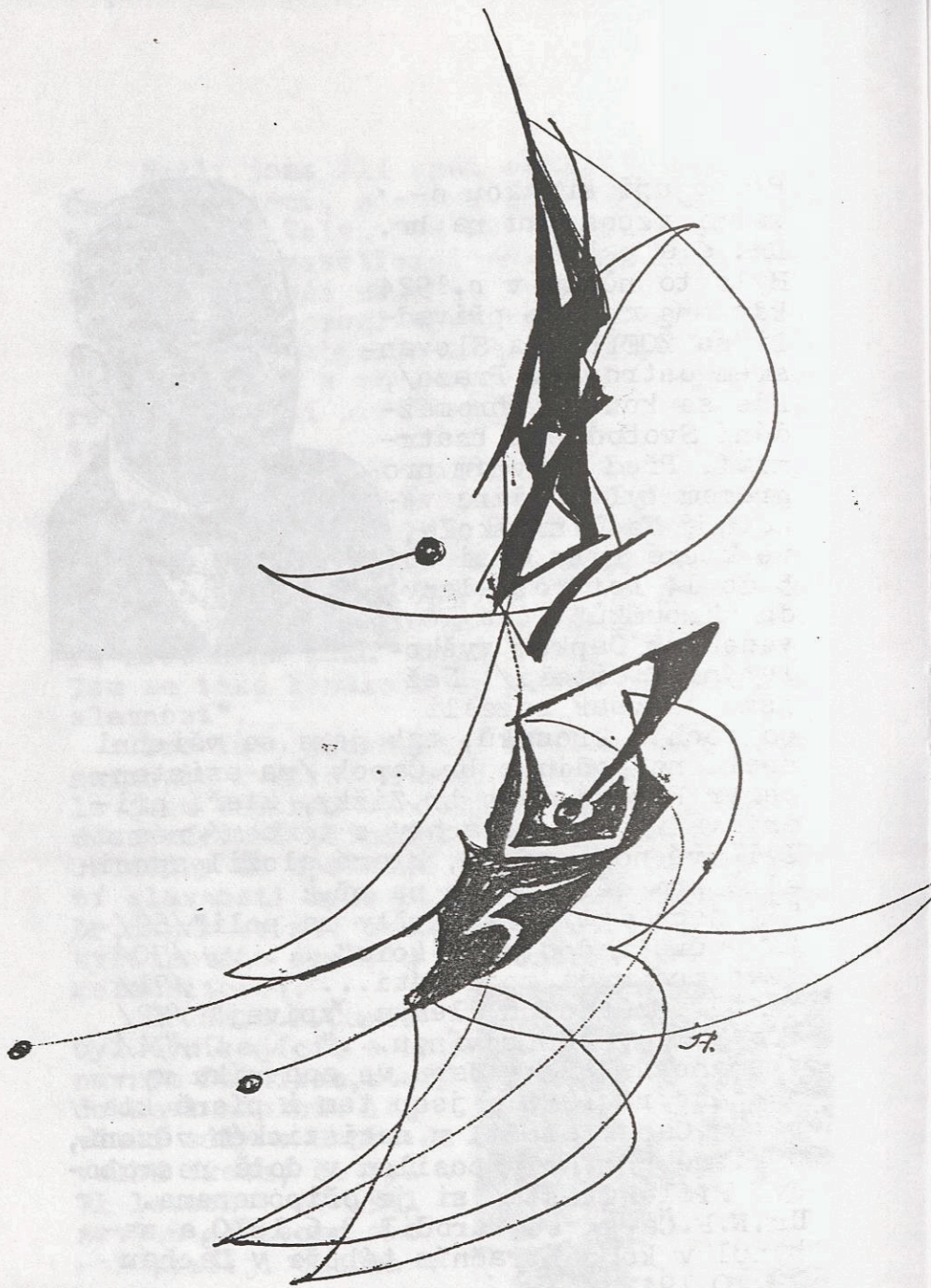
"My máme radostnou školu" ..... /70/

"Měj mne ráda moje máti..." .... /71/

"Máš-li pěknou myšlenku, zpívej" /72/

"Do kopce neb rovínou..." ..... /74/

a mnoho dalších. Jsou ve zpěvníku vydaném v r. 1950 a jsou tam i písně, které br. Čapek složil v nacistickém vězení, a které nám byly posílou v době nesvobody. Příležitostně si je připomeneme. Dr. N. F. Čapek se narodil 3.6.1870 a zahynul v koncentračním táboře v Dachau 30.10.1942.

B. Houser:

Cesta do oblak
/Jáchymov, listopad 1976/

U Jáchyma mlčí zvony
z komínů kouř v údolí klesá
podél cesty jen holé stromy
nad hlavou modrá nebesa.

Podél cesty jen pestrost sama
hluk a ryk poutníka vábí
různé cetky, pýcha i sláva
duši slabou z cesty svádí.

Sluníčko jasné v oceánu
blankytně zářící modře
usmívá se hned po ránu
pocestnému vstříc vždy bodře.

Podél cesty jeřabiny
podél cesty svíce mraků
poutník bděním unavený
pevně přidává kroku.

Je již chladno - napadlo mu,
vítr severák z Klínovce fičí:
"mel by jsi jít bratře domů!"
varování vyje, křičí.

Ano domů, domů, duše touží
do pravého domova,
tam, kde starosti světské končí
kde je duši obnova.

Poutník nedbá na přival větru,
k zahalenému slunci stoupá výš
prodírá se trním šípků
pravý domov vidí již.

Podél cesty vozy jedou
v nich se krčí zbohatlíci
poutník s páteří napřímenou
opouští svět, listí tlící.

Nad propastí úzká cesta
pod ní propast bez konce
do ní háže svůj raneček
světáka a lakomce.

Je mu lehce, odýchnul si
na bílý oblak vystoupil
sluníčko jej v náruč vzalo
dech věčnosti pohltit.

/ 2. cena za povídku v celostátní literární soutěži - dosud neuveřejněno/

Bohumil Houser:

Symphony phantastique 1964.

Venku se ozvalo rázné zaklepání a pak basové zaklení. "Hrome, ani jim tady zvoněk nefunguje! No, tady toho moc nechytíme, Ludvo! To je ta zahrádkářská, už..." Přerušil jsem jej rázným otevřením dveří. "Jsme od Komunálu", prohlásil starší zavalitý muž v modrákách. A tady je Ludvo, to je můj helfr!" Ukázal na mladšího příchozího v montérkách, slabšího a menšího, nesoucího velkou brašnu s údržbářským náčiním. "U sousedů dole praskla vodovodní trubka a tak to musíme spravit". Ustoupil jsem jim z cesty a oni vešli. Mladší trochu přihrblý ustaraný muž sundal z ramene brašnu, utřel si pot a z hluboka si oddechl. "Tak se moc nekoukej a tady od vodovodu to hleď do oběda vysekat. Vem si ten slabší majzl, je to stará barabizna a půjde to jak po másle. Já si zatím někam odskočím a v poledne se vrátím. Kdybych se nevrátil a někdo mě hledal, tak jsem na vobědě v hospodě na Smyčce. Můžeš si tam potom taky skočit na pivo..." Helfr jenom sklopil oči, vytáhl vercajk a začal mlčky sekat staré zdivo. Tohle mi chybělo, pomyslel jsem si. "Starší odejde do hospody a mladší se za chvíli ztratí, - to bude vypadat tak na tři dny!" "Nechtěl by ste něco u mě pojíst?", povídám staršímu. "Mám čabajku a dvanáctku". "No tak jó, když to musí být", zavrčel. Ohřál jsem klobásu a přinesl dvanáctku. Zavalitý muž lebužnický vychutnával klobásu, nalil si pivo a prohodil: "Smím si zapálit?"

Zapoměl jsem mu odpovědět a on si stejně zapálil. Když si přitahoval popelník, všiml si na stole dopisu od patentního úřadu. "To jste taky zlepšovatel?" "Tak trochu amatér", odpověděl jsem. "Taky jsem do toho dělal", prohodil, "ale nic to nenese. To je lepší jít skládat uhlí, nebo dělat fušky. Samej podraz je to! Buď to páni ukradnou, nebo to zamítnou. A živí se jich kolem toho lumpů! Samej nefachčenko!" Odfoukl si kouř. "Vyšlo Vám něco?" zeptal se. "Zatím dva patenty, ale nikdo to nechce dělat a tak to nic nenese". "Známe, - konečně proč by se do toho mícchali! Mají svý a tak nač by makali na cizí děcka. Samá lumpárna, - povídám". Odfoukl kouř a pozoroval obrazy na zdi. "Čím se vlastně živíte?" "Dělám skládníka", odpověděl jsem. "Tringelty", povídá instalater, "to je lepší než dobrá mzda a není na to norma. Povídám takovej vrchní v San Marku, lázeňská v Píšťanech, dobrá kadeřnice, nebo listonoš, co nosí telegramy. To je ideál! Co telegram, to koruna a když se jedná o funus tak ještě víc!" Zašklebil se a čtverácky na mě mrknul. "Sy-pe to co?" "Ani bych neřekl, odpověděl jsem, "je to velkoobchodní sklad a dodáváme na prodejny. My se zákaznicky nepřijdeme do styku." "Tak proč se jim na to ne..." Nedokončil větu a já jsem poznal že se necítí dobře. Dopil rychle pivo a šel za pomocníkem, který mezitím vysekal hezký kus zdiva, takže kuchyň vypadala jako po bombardování. "Ludvo, to není žádná práce! Máš to křivý. A trochu sebou pohni, nebo si nevyděláme ani na polívku. Tak zatím maucta, musím jít. Po vobědě to přijdu vomrknout. Musím shánět materiál. Ti volí by to jináč nepřivezli. To víte, sem tam nějaká tašvorcka, no černá fůra." Než jsem

jej mohl zadržet, zavřel hbitě za sebou dveře a rychle se vzdalující kroky mně potvrdily, že skutečně pospíchá.

Pustil jsem Vídeň. Z rádia zněly různé tóny. "To je Fantastická symfonie od Berliozte," prohodil Ludvo a přestal sekat. "Jak to víte?" zeptal jsem se, ač jsem tušil, že má pravdu. "Studoval jsem 3 roky konzervatoř". "Tak toho nechte pane..." "Bethoven", představil se pomocník a smutně na mě pohlédl. "Tady napijte se taky dvanáctky, abyste ten prach spláchl, a řekněte mi prosím, proč jste toho hraní nechali? Po třech letech konzervatoře to jistě byla škoda!" "Vyrázili mě v padesátém roce, když tátu zavřeli pro politiku. A mimo toho jsem neměl třídní původ. Bylo nás více. Kolegu z gymplu taky vyhodili. Jo Tomáš! To byl machr na matematiku! Když chodil do kvarty, tak zahenboval v matematice septimány. Profáci ho volali do septimy, když žák neuměl něco spočítat a on to v minutě měl. Tomáš, myslím Edison, prodává dnes svíčky v Charitě u Šilingrova náměstí. Ale v tom kšeftě je jináč klid. To vítě, sem tam nějaká babka... A taky dělá do těch zlepšováků. Chce vynalézt studené světlo. Víte v normálních žárovkách se většina elektrické energie mění v energii tepelnou a pouze menší část na světlo. Je to dobrý kluk, ale má smůlu! Výzkumáky si dělají z něho jen legraci, ale jsou rádi, že jim nosí dobré nápady a práci. Je den ode dne hubenější, - to víte, svíčky! tam toho moc netrhne. Ale on říká, že je to vždy lepší, než dělat helfra a dřít se na ožralého negramotu jak to dělám já.

No vydělám si! Ale Franta, můj parťák, daleko víc, - a všechno dělám vlastně sám. Vždy se dovede někam ztratit. No tak už

musím jít dělat." Zavřel jsem rádio-
proto, že sekání rušilo citovou hudbu.
Přemýšlel jsem o těchto lidech, se kte-
rými si osud tak divně zahrál. Ludvík
Bethoven dělá helfra pod pologramotným
partákem a Tomáš Edison z vykulačené ro-
diny prodává v Charitě svíčky! A marně
se snaží vyrobit pro své spoluobčany
studené světlo. Výzkumáky jsou ovšem rády,
že je krmí myšlenkami a dává jim tak ob-
živu. Prostě parazitují z jeho práce,
stejně jako čtvrtinteligentní parták z
Bethovena. Zapnul jsem opět rádio. Fan-
tastická od Berliotze se blížila do své-
ho finále. Byla to ta věta, o které Vítě-
slav Nezval napsal: "Jsou však též těžké
 sny podobné fantastickému smetišti, kdy
 se zmítáme hrůzou, jak na popravě, kdy
 jsou šílené sny, jak oči katů..." Zavřel
 jsem oči, nevím co se stalo, ale byl jsem
 okamžitě myšlenkami ve své cele v Breslau,
 Kletschkaustrase, blok B, cela 209. Čas?
 Rok 1943! Bouchání dveří, řinčení zámků.
 Strážní psi ve dvorech vyjí zdlouha po
 celý den. Cítí popravu. A opět řinčení
 zámků a bouchání dveří. Rázné kroky bacha-
 řů na chodbách a opět vytí psů. "Dnes je
 dříve večere!" vykřikuje chodbař. "Budou
 popravu 32 mužů a 4 žen. Bude tam i celá
 rodina železničáře z Brna. Muž, žena a
 syn učitel". A opět řinčí zámky a za-
 padají petlice. Člověk nestačí vnímat
 rozmanitost těch zvuků. Tiskne hlavu ja-
 ko šelma k oplechovaným dveřím cely, aby
 lépe slyšel. Kandidáti smrti dostali před
 popravou dvojnásobnou porci hrachu a fa-
 rář jim propašoval po třech cigaretách.
 Při tom hledu se budou cítit pod vlivem
 nikotinu jako v ráji. "Mají štěstí",
 pokračuje doktor-chodbař, kterého také
 čeká sekera. A opět celá škála pronika-
 vých zvuků připomínající nástup v kasár-

nách při poplachu. A teď rány. To už
 maďam pracuje! Gilotina! Buch, buch.
 "Ať žije republika! "Ať žije Českoslo-
vensko! Ať žije demokracie! Ať žije So-
větský svaz! Ať žije svoboda!", vykři-
kují a chvílemi je slyšet pláč a zoufa-
lé výkřiky. Pak nastává ticho. Fantastic-
ká skončila. Otevřel jsem oči a vypnul
rádio. Hlasatel z Vídně ohlašoval začá-
tek dalšího pořadu. Bylo poledne. "Ti
zedníci tu rouru pořádně zazdili, ale už
je to venku" poznamenal Bethoven. "Za to
jsme umírali?" pomyslel jsem si. "Dnes
je svoboda a my držíme takovým nespráv-
nostem hubu z lenosti a pohodlnosti a
přenecháváme věci chuligánům".
"Pane Bethovene, mám tady staré pianino.
Nezahrál byste nám něco?", zeptal jsem
se shrbeného pomocníka. "Ale ano, mám
však ruce samý puchýř a mozol. Prostě
zdeformovány od té dřiny. To vítě, když
člověk musí makat za dva! A zastání ne-
najdete". "Babičko", povídám, "tady pan
Bethoven se uvolil, že nám něco zahraje".
"Ale jen ať spustí, to jsem ráda, vždyť
už na tom dlouho nikdo nehraje. To je
báječné", šeptá babka a spokojeně se vr-
tí na staré židli. "Není to Měsíční soná-
ta, pane Bethoven?" "Nějak mě to už nej-
de paní, to víte, člověk hraje stále méně.
Prostě rezignuje. A ty ruce! nejsou již
k ničemu. To, co měly rády, to zapoměly
a co neznaly, se už nenaučily". "Jen po-
kračujte pane Bethoven, jen pokračujte!"
opakovala stará paní, zatímco já jsem
nadšeně hltal jeho přednes. Ozvalo se
zaklepání. "To je Franta, můj parták,
vrací se, musím toho nechat!", omlouvá
se Bethoven. "Jen hrajte!" nutila ho ba-
bička, zatímco já jsem šel otevřít. Byl
to skutečně Franta. "Kde je ten můj poskok?"

byla jeho první otázka. "Fochčit neumí, chlastat neumí a na ženský taky není!" A již se řítí ve smětu hudby do pokoje. "Potom máme něco vyčítat!" Pozdravil parťák Bethovena. "No tak necháš toho, ty náměsíčníku!". Chytil jsem parťáka celou silou za rameno až bolestí zasyčel.

"Jen hrajte pane Bethoven, jen hrajte!" šeptala babička. "Je to tak krásné, Měsíční sonáta, můj Bože!" "Ty lumpe!" vykřikl jsem na Frantu "Tu nedokončenou práci doděláš ty, parazite!" Podíval se na mě zděšeně jako zloděj chycený při činu, ale mezitím jsem ho přitáhl až k vybouranému vodovodu. Vyškubnul se mi a utíkal ke dveřím. "Tady je klíč!", vykřikl jsem - "dveře jsou zamčeny, neutečeš! Pamatuj si to parazite - z tohoto svinstva mě dnes neutečeš, i kdyby jsi tu měl dělat přes neděli!"

Rozhlédl se jako šelma, sklopil zrak, vzal do ruky těžkou rouru, - něco sprostého zaklel a dal se velmi zvolna do práce. Otevřel jsem znovu dveře do pokoje. Bohatství tónů bylo přímo oslnující. "To je nádhera, pane Bethoven," opakovala babička, to je nádhera!" Člověk má pocit nekonečné svobody, jako když po podzimní obloze táhne hejno divokých stěhovavých ptáků. Jakoby ty tóny odnášely všechny naše starosti. Jen pokračujte ve hře pane Bethoven, ve hře, ke které jste byl stvořen!"

Miloš Mikota

První "unitářská" kaple v Londýně
ESSEX STREET CHAPEL

Bylo to v roce 1774, kdy řada "presbyterních" a "idependentních" duchovních v Anglii přijala za své unitářské myšlení a přesvědčení, které se v Anglii vyvinulo za posledních 150 let, avšak dosud nebyla tu žádná kaple, kostel či sbor, který by výslovně nesl název unitářský.

Také bylo dosti závažné a riskantní hlásat unitářské názory veřejně a vůbec měnit něco na předepsané behoslužbě. Kdo se toho odvážil, musel být velice statečný a musel mít velmi dobré přátele, jakými byli Dr. Priestley a Dr. Price. Tím odvážlivcem byl /tehdy jednapadesátiletý/ Reverend Theophilus Lindsey /narozen 20.6.1723/. Původně byl duchovním anglikánské církve, avšak věnoval se více charitativní činnosti v chudinské čtvrti svého působišť. Náboženství chápal jako službu bližnímu po stránce hmotné i duchovní. Jelikož nesouhlasil s ortodoxními 39 články víry a s předpisy "Modlitební knihy" /Misálu církve/, musel se vzdát svého místa. Ač byl téměř bez prostředků, jeho manželka ho neopustila /ač jí to jedna bohatá tetradila/. Lindsey se rozhodl, že v Londýně založí svůj vlastní sbor, sbor unitářský. Pronajal s pomocí svých přátel v Essexské ul. bývalou aukční síň, která mohla pojmout 300 lidí. 17. dubna 1774 začali se scházet první jeho příznivci. Zprvu jaksí váhavě a šeptalo se, že je přítomen vládní špeh. Lindsey však

řídil bohoslužbu přesně podle dosud platného nařízení podle "Book of Common Prayer", takže nemohlo být proti němu zokročeno. Čím však nejvíce zapůsobil na přítomné, to bylo jeho kázání na téma "Úsilí o zachování jednoty Ducha ve svazku míru."

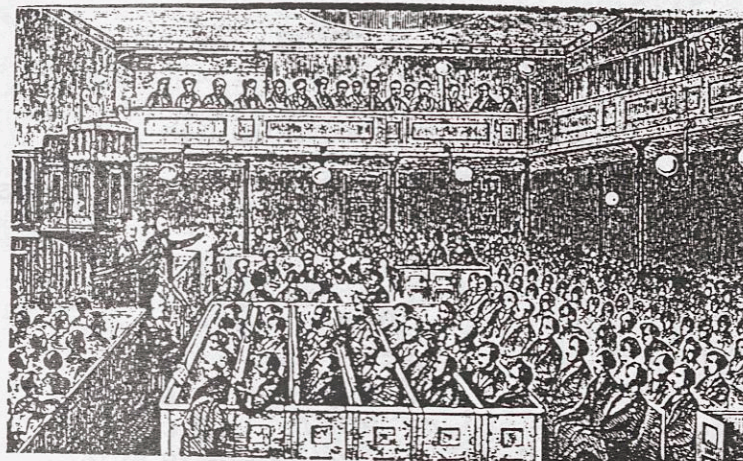
V tomto kázání apeloval Lindsey na uskutečňování opravdové lásky k Bohu a k člověku, na zásadu snášenlivosti a na činnost charitativní. Byl to zřejmě úvod k jeho dalším kázáním, ve kterých zvěstoval posluchačům hluboké hodnoty pravého Ježíšova křesťanství. Tyto promluvy byly vedeny čistě v duchu unitářském.

Ačkoli na prvním shromáždění bylo přítomno více než 200 lidí, včetně jednoho lorda, několik kleriků z anglikánské církve, Dr. Priestley a Dr. Benjamin Franklin, který v té době právě byl v Londýně, trvalo ještě určitou dobu, než úřady přidělily Essex Street Chapel řádnou registraci pro veřejnou bohoslužbu.

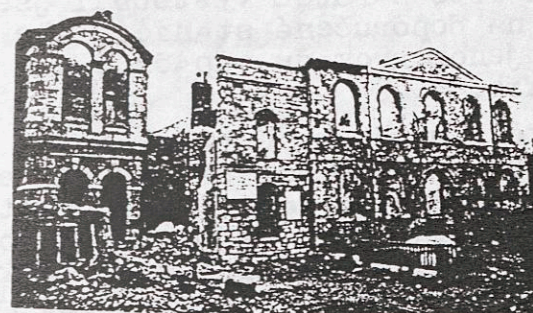
Po čase však místnost nestačila pojmut všechny kteří přicházeli a tak za 4 roky byla vybudována nová kaple a fara, které sloužily svému účelu až do roku 1886. Obec se přestěhovala do Kensingtonu, ale v Essex Street zůstalo ústředí organizovaného unitářství v Anglii. A je tam dodnes. Je tam i nakladatelství unitářské literatury a vydavatelství unitářského časopisu The Inquirer. Památku Theophile Lindseye uctili angličtí unitáři tím, že pojmenovali své nakladatelství "The Lindsey Press".

Budova, ve které Lindsey roku 1774 zahájil unitářské bohoslužby a která pak sloužila téměř 170 let jako unitářské

ústředí, byla zničena německým náletem v roce 1944. Nepřátelská puma zničila materiální dědictví Lindseyeovo, nezničila však jeho dědictví duchovní, které je živé nejen v Anglii, ale mezi unitáři na celém světě, kteří dnes - ještě s větším úsilím než kdy jindy - se upřímně snaží o "zachování jednoty ducha ve svazku míru."

Takto vypadala Essex Street Chapel uvnitř.

A takto vypadaly některé unitářské kostely po II. světové válce, jako tento kostel v Plymouthu /foto krátce po bombardování/.

Výročí "ztraceného památníku" na
upálení Michaela Serveta v Ženevě.

Dr. Michael Servet byl upálen v Ženevě v roce 1553 a teprve v roce 1903 mu byl postaven kamenný památník nedaleko ženevské nemocnice.

V roce 1993 jsme vzpoměli, že od upálení tohoto duchovního otce světového unitářství uplynulo již 440 let a od postavení ženevského pomníčku 90 let.

Připomněme si, co napsal Gregor H. Riese reverendu Frank Schulmanovi.

"Loni na podzim jsem zašel do kanceláře ženevské Turistické agentury a zeptal se na Servetův pomníček. Úřednice jej však v úředním seznamu památek města Ženevy nenašla. Tak se na něj zeptala své nadřízené a vzápětí mi poradila, abych jel autobusem č. 1 k nemocnici Beau-Sejour Hospital a tam že někde to je.

Vyzbrojen fotoaparátem vystoupil jsem z autobusu na doporučené stanici, ale našel jsem tam jenom hromadu odpadků, ale žádný památník.

Konečně když už jsem se vzdal svého hledání a přešel na druhou stranu ulice k autobusové zastávce, abych se navrátil, objevil jsem to, co jsem hledal. Ano, Servetův pomníček, ale jaký! Je to kus skály, hrubý kámen s deskou. Jméno Michaela Serveta však bylo až na zadní straně."

Později se autor zmíněného článku dověděl, že vzhledem k tomu, že "upálení Dr. Michaela Serveta představuje stinnou stránku historie Ženevy, je tento památník ignorován, zejména v turistických

průvodcích. Není o ně, ani zmínka ve vydaném inventáři švýcarské architektury, který je velmi podrobný.

Památník se nachází na místě, kde Servet byl upálen. tvrdí Dr. Riese. Jiní mi tvrdili, že tomu tak není. V roce 1989 jsem toto místo navštívil. Navštívíte-li někdy Ženevu, poradím Vám, jak tento "ztracený památník" naleznete. Pojedete-li z nádraží Cornavin autobusem č. 1. a vystoupíte na stanici Roseraie, bude památník na straně směřující do kopce na autobusové stanici na ulici Avenue Beau-Sejour téměř na rohu ulice Rue Michele Servet. Je otázka, zda už není příliš zarostlý keři.

Podají-li se Vám jej nalést, přečtete si i nápis na přední straně:

"My synové Calvina,
našeho velkého reformátora
ačkoli vděční a plní úcty
odsuzujeme ch. bu,
jež byla chybou jeho století
a plně oddání
svobodě svědomí
založené na pravdivých zásadách
reformace a evangelia
vybudovali jsme tento památník
usmíření
XXVI října MCMIII.

Jak již bylo řečeno, jméno Dr. Michaela Serveta je na druhé straně. Ženevané na něho raději zapominají.

Čeští unitáři však na Serveta nezapomenou. Jím a jeho obhájcem Castelliem začíná historie světového unitářství.

Miloš Mikota

RECENZE, KTERÁ NÁS POTĚŠILA

V anglickém časopise *Buddhistické studie a recenze* II,1/1994 vyšla recenze z pera našeho přítele Dr. Karla Wernerera. A čeho se týkala tato recenze?

Útlé knížky českých zenových básní v japonském stylu HAIKU, jejichž autorem je náš bratr Dr. Bohumil Houser. Jeho básně vyšly pod názvem *ŽIVOT V OKAMŽIKU* a s ilustracemi sestry Ing. Michaely Páskové vydalo nakladatelství Svítání, Praha 1992, 78 stran.

Karel Werner vzpomíná, že tyto verše cirkulovaly již v době totality jako rozmnoženiny. Jejich autor, nyní sedumdesátník, přežil nacistický koncentrák, opustil zemi po komunistickém puči v r. 1948, avšak v roce 1956 se vrátil, aby pečoval o svou ovdovělou matku, i když věděl, že bude muset pracovat manuálně.

Ze svého pobytu v Západním Německu se seznámil s buddhistickým a s jogistickým hnutím a dověděl se i o těchto tajných skupinách ve Východním Německu. S těmito skupinami zůstal v kontaktu dodnes. Dr. Werner se marně pokoušel o založení buddhistické společnosti v ČSR a tak založil v r. 1964 v Brně JOGA-KLUB. Autor zmíněných veršů se k němu připojil a udržel JOGA-KLUB v chodu i po Wernerově emigraci do Anglie.

Knížka je velice pěkně vypravena. Každá stránka je doplněna jemnou malbou štětcem, zcela originální, ale jasně inspirovanou čínsko-japonskou malbou a ke každému obrázku je integrováno jedno třířádkové HAIKU. Mezi každým veršem o jeho ilustraci je jasný vztah - přímý, nebo symbolický, surrealistický či humorný,

Je to jasný výsledek setkání dvou uměleckých myslí. Ačkoli je téměř nemožné sdělit v anglické recenzi obsah a vůni japonského zenového stylu HAIKU v češtině, přece se o to Dr. Werner pokusil a několik veršů do angličtiny přeložil a připojil k nim vysvětlení, protože je sám velkým odborníkem a znalcem všech směrů buddhismu.

O Zen-buddhismu nás poučuje, že tento nemá žádná Písma v pravém slova smyslu, protože to nejvyšší je nevyjadřitelné. Šíří se jinými způsoby než slovy. Přesto existuje mnoho zenových textů, a snad i více než o kterékoli jiné škole buddhismu. Ale ve verších HAIKU je mnohem více než v kterémkoli textu.

Co je život?

Co je smrt?

Štěbetají vlaštovky v letu.

Radujme se tedy z toho /uzavírá Dr. Werner/, že opět jedna země může nyní žít ve svobodě a v míru a že si tam lidé mohou svobodně volit svou vlastní stezku k pravdě /dhammapada/.

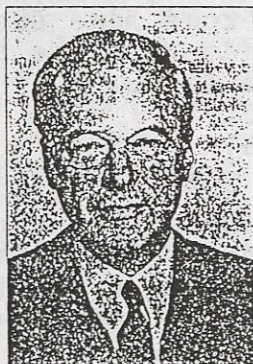
Zkráceně přetlumočil M. Mikota.

BARTÓK BÉLA

gyémántdiplomás mérnök
az Unitárius Egyház főgondnoka

Született 1910. augusztus 22-én Budapesten,
meghalt 1994. június 17-én Budapesten. Élt két hónap híján 84 évet.

BÉLA BARTÓK

prezident maďarských unitářů, syn
hudebního skladatele Bély Bartóka,
narozený 22.8.1910 v Budapešti,
zemřel v Budapešti 17. června 1994.
Bvl přítelem českých unitářů, vzpo-
mínáme na něj s vděčností.

ALBERT EINSTEIN :

V roce 1952 se Einstein vyjádřil tak-
to:

"Zlepšení podmínek na celém světě
není v podstatě závislé na vědec-
kém poznání, ale na plnění lidských
tradic a /ideí/ ideálů.
Věřím proto, že lidé jako KONFUCIUS,
BUDDHA, JEŽÍŠ a GANDHÍ udělali pro
lidstvo - pokud se týče rozvoje
lidských etických vztahů - více než
co by kdy mohla pro lidstvo udělat
věda."

Jestliže toto aplikoval Einstein
na sebe jako na vědce, musíme konstato-
vat, že Einstein člověk udělal velmi
mnoho jako hlasatel pravdy a dobra v
našem nepokojném a zmateném století.

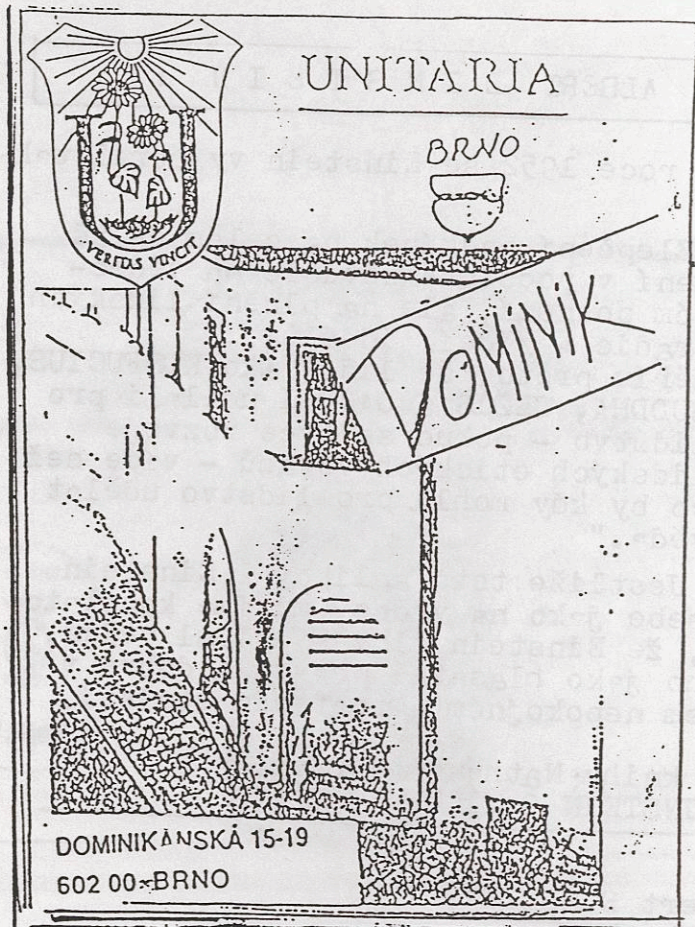
/Z knihy: Nathan a Norden:
EINSTEIN O MÍRU, 1960/

Albert EINSTEIN:

"Sotva jsem kdy našel jiného člo-
věka, v němž by добрota a touha
po kráse se tak ideálně doplňuje
jako u Alberta S c h w e i t z e r a."

UNITARIA

SPOLEČENSTVÍ PRO ROZVOJ
DUCHOVNÍHO ŽIVOTA

NÁBOŽENSKÁ OBEC ČESKÝCH
UNITÁŘŮ V BRNĚ